

Flumina.

Cumbria.
Situs.

Soli qualitas.

Urbes.

Lacus.
Flumina.

Quodnam olim fuerit in comperto non est. Cum Normannicum Imperium inciperet, a Monachis *Monke-æster* vocabatur, statimque a Novo Castro, quod Robertus Gulielmi Normanni filius extruxit, hoc novum nomen *Newcastle* induit, magnaque paullatim incrementa cum maritimis Germanis contrahendo, & fossiles carbones quibus regio abundat, in alias Angliæ partes subvehendo, cepit. Est & ultimum Angliæ, & munitissimum totius Britanniae opidum *Berwick*; quod nomen a Berengario Duce, quem somniant, deducunt aliqui. Lelandus ab *Aber*, quod ostium Britannis sonat, ut *Aberwic* vicum ad ostium significaret. Undecumque vero nomen habet, situ longius in mare porrigitur, ita ut mari & *Tueda* fere circumvalletur: & alia. Fluvii hic sunt *Tina Australis & Borealis* (qui sic dictus quod in arcum coeuntibus ripis constringitur, hoc enim *Tin* Britannica lingua significare affirmant nonnulli.) *Australis* ex Cumbria æditus, prope *Alstenmore*, ubi antiqua est fodina æraria: cum aliquamdiu se in Septentriones provolverit, in Ortum conversus, recta cum muro Pictico procurrit. *Tina Borealis* è limitaneis montibus, sociatus *Redo* fluvio infesto qui ad *Redsquier* præruptum montem effusus, *Rhedesdale*, i. vallem *Redi*, laudatissimorum velut altricem rigat. Infra *Collesford*, uterque *Tina* confluit, qui jam auctus, subindeque auctior, uno alveo urget ad Oceanum iter. *Tueda* Angliam a Scotia longo spatio discludit, Limesque Orientalis dicitur. Hic fluvius copiosa scaturigine è Scotiæ montibus erumpens inter limitaneos equites, diu tortuosus errat. Vbi vero proxime *Carriam* vicum accesserit, multis aquis convalescens regnorum collimitia discriminare incipit, ac tandem *Tillo* recepto in Mare Germanicum sese exonerat. Sunt & alii, ut *Coqueda*, *Alaunus*, *Blithus*, & *Wanspeth*, quos omitto, ad secundam partem transitum faciens. Ea est *Cumbria* vulgo *Cumberland*: hæc Westmorlandiæ ad Occasum præjacet, ultima in hac parte Angliæ provincia, utpote quæ ipsam Scotiam ab Arcto attingit, ab Austro & Occidente Hibernico Oceano pulsata, ab Ortu vero super Westmorlandiam Northumbriæ contigua. Nomen ab Incolis traxit, qui veri & germani Britanni fuerunt, & se sua lingua *Kumbri*, & *Kambri* indigitarunt. Terra autem quamvis ob Septentrionalem situm frigidior, & ob montes asperior videatur, sua tamen varietate perlustrantibus arridet. Post verrucosas enim rupes, & confertos montes, quibus lacus interjacent, succedunt pabulosi colles gregibus referti, quibus rursus substernuntur porrectæ planities frugibus satis fœcundæ. Est in hac Provincia optima & oportuna positione urbs vetustissima *Carlisle*, a Septentrione profundo Itunæ alveo, ab Ortu Peterillo, ab Occasu Cauda munita, & præter hæc naturæ defendentis munimenta, firmis mœnibus è saxo quadrato, castello & Citadella quam vocant, armata. Romani & Britanni hanc *Lugu-vallum*, & *Luguballum*, sive *Luouballiam*, Saxones teste Bedæ, *Evell*, Ptolemæus (ut nonnullis placet) *Leucopibiam*, Angli *Carlile*, & Latini *Carleolum* recentiori vocabulo dixerunt. Romanis temporibus hanc floruisse varia antiquitatis indicia subinde eruta, & celebris ejus tunc temporis memoria satis affirmate loquuntur. Sunt & alia opida *Keswike*, *Winkinton*, *Bulnesse*, *Perith*, ut vicos & arces silentio præteream. Atq; hic ager 58 Parochiales Ecclesias numerat. Habet præterea Lacus omni volatilium genere abundantes. Fluvios item inter quos *Irton* amniculus in quo Conchæ cum rorem, quem veluti maritum appetunt, oscitatione quadam hauserint, fiunt gravidæ, margaritalque pariunt, quas accolæ cum resederit aqua venantur.